

תוכן עניינים

חלק א': עקרונות יסוד בדיני הנזיקין	1
שער א': תכליתם התרופתית של דיני הנזיקין	1
פרק א': תכליתם של דיני הנזיקין	1
פרק ב': תכלית תרופתית - אבחנה בין דיני הנזיקין לדין הפלילי	3
שער ב': עיקרון השבת המצב לקדמותו	5
פרק א': מבוא	5
פרק ב': יישום העיקרון על תאונה בה הנפגע קטין	7
פרק ג': עיקרון "השבת המצב לקדמותו" ותקנת הציבור	9
שער ג': גרם נזק באשם (סעיף 64 לפקודת הנזיקין) והקשר	
הסיבתי	11
פרק א': כללי	11
פרק ב': תחולתו של סעיף 64 לפקודת הנזיקין	13
פרק ג': כללי הסיבתיות	15
פרק ד': אשם - אחריות המזיק כלפי הניזוק, הבאה לידי ביטוי במעשהו	
או מחדלו של אדם	17
1. כללי	17
2. קשר סיבתי בין מעשהו של המזיק לקרות הנזק. "ורואים אדם כמי	
שגרם לנזק באשמו, אם היה האשם הסיבה או אחת הסיבות	
לנזק"	17
פרק ה': דרכי איתור וקביעת הקשר הסיבתי	19
1. התנהגות התובע	19
2. הפעלת עיקרון ה"גולגולת הדקה"	19
3. פסיקה לפי הסתברות	19
4. "סיבתיות עימומה" - הכל או לא כלום או גישת הערכה	
הסתברותית?	20
5. הקשר הסיבתי וטענת ההתיישנות	21
פרק ו': הקשר הסיבתי - שתי רמות הבדיקה	23
1. קשר סיבתי-עובדתי	23
2. הקשר הסיבתי-המשפטי	23
פרק ז': המבחנים החלופיים לקביעת הסיבה המכרעת	25
1. מבחן הצפיות	25
2. מבחן הסיכון	25
3. מבחן השכל הישר	25
4. מבחן של אומדן שיפוטי	26
פרק ח': הגורמים המנתקים את הקשר הסיבתי	27

27	1. כללי
27	2. החריגים לאשם המופיעים בסעיף 64 לפקודה
27	3. כוח עליון - סעיף 64(1) לפקודה
27	4. גורם מתערב זר - סעיף 64(2) לפקודה
27	4.1 כללי
28	4.2 גורם זר מתערב - הסיבה המכרעת לנזק
29	4.3 גורם זר מתערב במקרה של התאבדות הניזוק
	שער ד': התנהגות התובע - אשם תורם וחובת הקטנת הנזק
31	פרק א': כללי
33	פרק ב': התנהגות התובע
33	1. כללי
33	2. חובת זהירות פיזית וחובת זהירות נורמטיבית
	פרק ג': התנהגות התובע - מהי התנהגות התורמת לקרות הנזק - סעיף 65 לפקודה
37	1. כללי
38	2. החלת סעיף 65 לפקודה על תביעות בגין הוצאת לשון הרע
39	3. החלת סעיף 65 לפקודה לעניין אחריות בגרימת נזקי גוף
41	פרק ד': התנהגות התובע - סעיף 66 לפקודה
43	פרק ה': אשם של פלוני - סעיף 67 לפקודה
45	פרק ו': אשם תורם - סעיפים 68-70 לפקודה
45	1. הדין
45	2. מהו "אשם תורם"?
45	3. אשם תורם אינו יוצר עילת תביעה כשלעצמו
46	4. המדד לאשם התורם
47	5. מבחנים לבדיקת אשם תורם
48	6. דוגמאות מהפסיקה
53	פרק ז': חובת הקטנת הנזק
53	1. כללי
55	2. נטל ההוכחה
59	פרק ח': ריחוק הנזק ועיקרון הגולגולת הדקה - סעיף 76 לפקודה
59	1. כללי
60	2. קשר סיבתי
61	פרק ט': חלוקת האחריות בין מספר מזיקים
	חלק ב': קשת הדינים החולשת על תביעות הפיצויים בשל נזק גוף - פיצויים על-פי פקודת הנזיקין והחוק לתיקון דיני הנזיקין (הטבת נזקי גוף), התשכ"ד-1964
65	פרק א': מבוא

פרק ב': החוק לתיקון דיני הנזיקין (הטבת נזקי גוף),	
התשכ"ד-1964	67
1. הדין	67
2. כללי	68
3. סיווג תביעת מיטיב לעניין מועד ההתיישנות - תביעה סוברוגטיבית	69
פרק ג': פקודת הנזיקין	71
פרק ד': פיצויים על-פי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-	
1975	75
1. הדין	75
1.1 חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975	75
1.2 תקנות הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון), התשל"ו-1976	87
2. כללי	88
3. פסיקת הפיצוי על-פי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים מול פקודת הנזיקין	89
4. עיקרון "ייחוד העילה"	89
פרק ה': חוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981	95
1. בירור חבותו של המבטח - סעיף 23 לחוק חוזה ביטוח	95
2. תחלופ - סעיף 62 לחוק חוזה ביטוח	98
פרק ו': חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994	101
פרק ז': חוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התש"ל-1970	103
חלק ג': סיווג כללי של סוגי פיצוי - מושגי יסוד	105
שער א': סוגי פיצוי	105
פרק א': מטרת פיצוי הניזוק	105
1. כללי	105
2. ה"גישה האינדיבידואלית" והגישה ה"תעריפית"	106
פרק ב': פיצויים נומינאליים	107
פרק ג': פיצויים לבז	109
פרק ד': פיצויים עונשיים	111
1. כללי	111
2. פיצויים עונשיים - אימתי?	111
3. פסיקת פיצויים עונשיים בפועל	112
4. סיכום	113
פרק ה': פיצויים מוגברים	117
פרק ו': פיצויים ללא הוכחת נזק	119
שער ב': מאפייני הפיצוי	121
פרק א': פיצוי אובייקטיבי או סובייקטיבי	121

127	פרק ב': פיצוי מפורט או גלובאלי
129	פרק ג': נזק של ממון ונזק שאינו ממוני
131	פרק ד': נזק מיוחד ונזק כללי
131	1. כללי
132	2. "נזק מיוחד"
132	3. "נזק כללי"
132	4. על האבחנה בין "נזק מיוחד" ל"נזק כללי"
135	חלק ד': שומת הנזק
135	שער א': שומת הנזק - עקרונות כלליים
135	פרק א': מבוא
	פרק ב': עיקרים בהפעלת שיקול-דעת בית-המשפט בפסיקת פיצויים
137	1. כללי
137	2. מאזן ההסתברות
137	3. אומדנת שיעור הפיצוי - כלי חריג
	4. תביעות בגין פגיעה בקניין רוחני וחובת הצגת ראיות כבסיס לאומדן
141	5. כללי היגיון המעוגנים בנסיון החיים
143	שער ב': חישוב הנזק - עקרונות כלליים
143	פרק א': חישוב אריתמטי
145	פרק ב': אומדנה להשלמת החסר
147	פרק ג': סוגיית העמימות הסיבתית
151	חלק ה': הפיצוי בשל נזק כללי
151	שער א': הפסד השתכרות בעתיד - כללי
151	פרק א': מבוא
	פרק ב': הספקולציה היא קושי מובנה בפסיקת פיצויים בגין נזקי עתיד
155	פרק ג': הפסד השתכרות ופסיקת פיצוי גלובלי
157	שער ב': אובדן כושר השתכרות - דרכי חישוב
157	פרק א': כללי
159	פרק ב': דרך חישוב אובדן כושר השתכרות
161	פרק ג': נכות רפואית ונכות התפקודית
	פרק ד': נכות תפקודית תעסוקתית ונכות תפקודית בחיי היום-יום של הנפגע
167	1. בית-המשפט ישתמש באחוז הנכות הרפואית כמודד להפסד כושר ההשתכרות במקרים בהם הנכות הרפואית משקפת גם את מידת הפגיעה בכושר התיפקוד של התובע

2.	בהיעדר נתונים אחרים אחוז הנכות הרפואית ישמש מודד בקביעת הפסד ההשתכרות של תובע.	168
3.	דוגמאות לחישוב הפסד השתכרות והנכות התפקודית	168
183	שער ג': הפסד השתכרות בעתיד	
183	פרק א': קביעת הפסד ההשתכרות - מודל החשיבה	
183	פרק ב': השלב הראשון: קביעת השכר - השתכרות בפועל או פוטנציאל ההשתכרות	185
187	פרק ג': השלב השני: קביעת הפסד כושר ההשתכרות	187
1.	כללי	187
2.	חישוב אקטוארי	187
3.	הכפלת השכר הפוטנציאלי באחוזי הנכות התפקודית של הניזוק	187
4.	אומדן גלובלי	188
189	פרק ד': השלב השלישי: קביעת אורך התקופה	
191	פרק ה': הפסד השתכרות במשפט העברי	
197	פרק ו': הפסד השתכרות של קטין	
1.	כללי	197
2.	הערכת הנזק כרוכה בחוסר וודאות	198
3.	חישוב גלובלי או אקטוארי?	200
3.1	החישוב הגלובלי	200
3.2	החישוב האקטוארי	200
3.3	סיכום	201
4.	פטור משירות צבאי למיגזר הערבי וההשפעה על חישוב הפיצויים	202
5.	אובדן כושר השתכרות של קטין בהלכה הפסוקה	203
5.1	הקטין יימצא במוסד או בביתו כל ימי חייו	203
5.2	היעדר נתונים של ממש לקביעת הפסד השתכרות	204
5.3	הבסיס הינו השכר הממוצע במשק	204
6.	דוגמאות לפיצויים - תביעות קטינים	204
209	פרק ז': הפסד השתכרות בעתיד של עובד שכיר	
1.	כללי	209
2.	ההלכה הפסוקה פסעה בעקבות תפיסה עקרונית של פיצוי בגין הפגיעה בכושר השתכרות על פני פיצוי בגין הפסד ההשתכרות בפועל	210
3.	המושג "גריעה מכושר ההשתכרות"	211
4.	הדרכים לחישוב אומדן הפסד ההשתכרות לעתיד	212
5.	שכרו של עובד עד לתחילת שמיעת הראיות וסיום המשפט	213
6.	הפסד השתכרות למי שלא נגרע שכרו עקב התאונה - פסיקת סכום גלובלי	214

7. גריעה מכושר ההשתכרות ויישום האבחנה בין הנכות הרפואית לנכות התפקודית.....	214
8. שכר ממוצע במשק כקריטריון לקביעת ההפסד.....	216
9. אובדן סיכויים בשוק העבודה.....	217
10. נתון של מקום התעסוקה האפשרי, בארץ או בחו"ל, כמודד לקביעת הפסד ההשתכרות.....	217
11. הפסד פנסיה.....	217
12. נכות צמיתה בשיעור מזערי והיעדר הפסד בפועל של שכר עבודה.....	218
13. סיכוי לגידול במשכורת בעתיד.....	218
14. מרכיבי שכרו של העובד המשתנים בעקבות התאונה (שעות נוספות, תנאים סוציאליים, הטבות ועלויות שכר).....	219
15. אובדן סיכויים בשוק העבודה.....	222
16. השפעת שיעורי מס הכנסה על חישוב הפיצויים בגין אובדן הכנסה.....	222
פרק ח': הפסד השתכרות בעתיד של עצמאי	225
1. כללי.....	225
2. אי-דיווח לרשויות המס על הכנסותיו.....	226
שער ד': הפסד השתכרות בעין החוק לפיצויים לנפגעי תאונות דרכים	227
פרק א': הסדר הפיצויים בחוק - כללי	227
פרק ב': חישוב הפיצויים על-פי סעיף 4 לחוק הפיצויים	229
1. כללי.....	229
2. הגדרת "השכר הממוצע במשק".....	231
3. ניכוי פנסיית השארים יתבצע בעת חישוב "בסיס השכר" של הפסדי ההשתכרות, טרם תחימתו בתקרת שילוש השכר הממוצע במשק.....	233
4. פיצוי בגין אובדן זכויות המנוח כנכה.....	234
5. האם ניתן להסתמך על הדו"ח לשנת המס שבה אירעה התאונה, כאשר הדו"ח נערך לאחר התאונה.....	236
6. עבודה עד גיל 70 שנה.....	237
7. פסיקת פיצוי לגבי הפסד השתכרות בעתיד בגובה של 150% מהשכר הממוצע במשק.....	237
8. סעיף 4(ג) - פשרה - שימוש לרעה בהליכי בית-המשפט.....	238
שער ה': הוצאות רפואיות, עזרת קרוב, סיעוד, נידות, מכשור לעתיד ועוד	241
פרק א': עזרת קרוב וצד שלישי	241
פרק ב': עזרת הזולת במקרים קשים	251

פרק ג': הוצאות רפואיות וסיעוד	257
1. כללי	257
2. הוצאות רפואיות שהנפגע מקבל מקופות החולים	264
פרק ד': התאמת דיור	267
פרק ה': ניידות והוצאות נסיעה	273
פרק ו': שיקום מיני - שירותי ליווי	279
פרק ז': מיזוג אוויר מלא לחום וקור	281
פרק ח': הוצאות כביסה - מיזוג אוויר - מצעים	283
פרק ט': ציוד שיקומי, רפואי ואביזרי עזר	285
פרק י': דיאטנית	291
פרק י"א: פיזיותרפיה - פעילות גופנית - עיסוי - קנאביס רפואי	293
פרק י"ב: קבלת טיפול רפואי במסגרת קופת-חולים ולא בבית הנפגע	295
שער ו': נזקים לא ממוניים	297
פרק א': כאב וסבל	297
1. דיני הנזיקין הכלליים	297
2. כאב וסבל - חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים ותקנות	297
3. הביקורת על שיטת החישוב שבחוק	297
4. על הגישות השונות הנוהגות בפסיקת כאב וסבל	298
פרק ב': קיצור תוחלת החיים של הנפגע	301
1. כללי	301
2. הלכת השנים האבודות	302
3. זכות פיצוי עצמאית בשל "אובדן או קיצור תוחלת חיים"	303
4. קיצור תוחלת חיים עקב מחלה טרם הפגיעה	303
5. שיעור תגמולי המל"ל שיש לנכות מסך הפיצוי הנפסק לניזוק בנסיבות בהן נקבע כי נתקצרה תוחלת חייו	305
פרק ג': פיצוי בגין אובדן או הפחתת סיכויי החלמה	307
פרק ד': פיצוי בגין נזק נפשי	309
פרק ה': פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה ובכבוד	311
1. כללי	311
2. אי-הסכמה לביצוע פעולת רפואית - אין לפסוק פיצוי בגין פגיעה באוטונומיה בנוסף לפיצוי על נזק לא ממוני	316
3. דוגמאות ותקדימים	317
פרק ו': פיצוי בגין אובדן קצבת זיקנה	323
פרק ז': שהייה בבית או במוסד	325
פרק ח': דוגמאות ותקדימים	327
חלק ו': נזק מיוחד	347
שער א': כללי	347

פרק א': הגדרת נזק מיוחד	347
פרק ב': עקרונות יסוד בפסיקת הנזק המיוחד	349
1. שמירה על ערך הכסף	349
2. הערכת הפיצוי - אומדן - מבחן אחוזי הנכות - פיצוי גלובלי	350
2.1 אומדן	350
2.2 כללי היגיון המעוגנים בנסיון החיים	350
2.3 פיצוי מפורט או גלובאלי	350
שער ב': עובד שכיר או עצמאי	351
פרק א': כללי	351
פרק ב': חישוב הנזק המיוחד לעובד שכיר	353
1. הפסד השתכרות בעבר	353
2. הוצאות רפואיות	353
פרק ג': נפגע שהוא עצמאי	355
חלק ז': היוון	357
פרק א': "היוון" מהו	357
פרק ב': שיעורי ההיוון	361
1. כללי	361
1.1 מהותו של "היוון"	361
1.2 דנ"א 6370/19 מיום 10.11.20	362
2. רקע היסטורי - שיעור ההיוון בתביעות נזיקין סקירתו של כב' השופט י' עמית בעניין המאגר הישראלי לביטוח	369
3. גלגולה של ההלכה הפסוקה בשאלת שיעורי ההיוון	374
חלק ח': מומחים רפואיים	377
שער א': מומחים רפואיים בדיני הנזיקין הכלליים	377
פרק א': חוות-דעת מומחה רפואי בדיני הנזיקין הכלליים ובחקיקה מיוחדת	377
פרק ב': מומחים - תקנות 87 עד 93 לתקסד"א	379
פרק ג': פקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971	383
1. הדין	383
2. פקודת הראיות - מינוי מומחים רפואיים וחוות-דעת	384
פרק ד': צורת חוות-הדעת והגשתה	387
1. חוות-דעת מומחה ותעודת רופא (סעיף 20 לפקודת הראיות)	387
2. חזקת חתימה (סעיף 21 לפקודת הראיות)	388
3. חוות-דעת ותעודת רופא שנעשו מחוץ לישראל (סעיף 22 לפקודת הראיות)	389
4. צורת חוות-הדעת והגשתה (סעיפים 24 ו-25 לפקודת הראיות)	390
שער ב': מינוי מומחה רפואי על-פי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים ותקנותיו	393

פרק א': המומחה הרפואי - סעיף 6א לחוק.....	393
1. כללי.....	393
2. מיהו מומחה?.....	393
3. "נושא רפואי אחר".....	395
4. מתי יש למנות מומחה רפואי?.....	395
5. מעבר ממסלול סעיף 6א למסלול סעיף 6ב.....	398
פרק ב': מסמכים שניתן להגיש למומחה הרפואי.....	399
פרק ג': קביעת דרגת נכות על-פי דין אחר.....	401
פרק ד': נכות זמנית ונכות יציבה.....	403
פרק ה': פסילת מומחה ומינוי מומחה חלופי.....	405
פרק ו': מומחים - מינוי, פסילה, ראיות לסתור ועוד - ההלכה הפסוקה.....	407
1. הצגת חוות-דעת של מומחה שנבצר ממנו להגיע לבית-המשפט בפני המומחה החדש שמונה.....	407
2. מינוי מומחים בהסכמת הצדדים בתחום הנירולוגיה, האורטופדיה והפסיכיאטריה.....	407
3. דחיית בקשת רשות לערער על אי-מתן היתר להבאת מומחה תעסוקתי.....	407
4. דחיית בקשה למינוי מומחה בתחום הנירולוגיה.....	408
5. דחיית בקשה למינוי מומחה בתחום הנירולוגי.....	408
6. מינוי מומחה בתחום הנירולוגיה.....	409
7. קבלת בקשה למינוי מומחים בתחום אורטופדיה, נירוכירורגיה, פסיכיאטריה ו-א.א.ג.....	410
8. החלטה על מינוי מומחה לאחר קביעת קדם משפט.....	410
9. קבלת בקשה למינוי מומחה נירולוג.....	411
10. דחיית בקשה למינוי מומחה שיקומי.....	411
11. קבלת בקשה למינוי מומחה - הראומטולוגיה.....	411
12. דחיית בקשה למינוי מומחה בתחום הנירוכירורגיה וכירורגית פה ולסת.....	412
13. מינוי מומחים בתחום נירולוגיה, אף אוזן גרון ועיניים.....	412
14. דחיית בקשה להוצאת חוות-דעת מומחה המתארת את פגיעות התובע.....	412
15. אין להציג קביעת ועדת המל"ל בפני המומחה.....	413
16. פסילת חוות-דעת המומחה בתחום הראומטולוגיה לאור אי-הצגת כל המסמכים הרפואיים.....	413
17. קבלת בקשה למינוי מומחה בתחום הכירורגיה והפסיכיאטריה.....	414
18. דחיית בקשת ערעור על החלטת בית-המשפט - מינוי מומחה לסכרת ודחיית בקשות לסתור.....	415

19.	דחיית בקשת רשות ערעור על קביעת הנכות של המומחית	415
20.	דחיית בקשה למינוי מומחה פה ולסת במקום מומחה	416
אף-אוזן-גרון		416
21.	ערעור על אי-הסכמה להוכיח מצב רפואי עובר לתאונה	416
22.	ערעור על החלטת מינוי מומחה להראומטולוגיה	417
23.	הצגת חוות-דעת המומחים למומחה העזר	417
24.	מינוי מומחה נוסף אינו סותר את כוונת החוק	418
חלק ט': שומת הנזק		421
פרק א': כללי		421
פרק ב': דוגמאות ותקדימים		423
חלק י': תביעת עזבון ותלויים		455
שער א': תביעת העזבון		455
פרק א': מבוא		455
פרק ב': היורשים בתביעת העזבון		457
1. כללי		457
2. תביעת העזבון לפיצוי בגין איבוד הכרה של המנוח		457
2.1 כללי		457
2.2 ניכוי הוצאות המחיה התעוררה בתקופת השהות במוסד האשפוז ותקופת ה"שנים האבודות"		458
פרק ג': שיטת חישוב הפיצוי - הלכה למעשה		461
1. כללי		461
2. יישום "שיטת הידות" - ה"שיטה הדינאמית"		463
3. שלבי ביצוע חישוב הפיצוי		464
פרק ד': תביעות מקבילות		465
1. מניעת פיצוי כפל במתחם החפיפה על דרך של קיזוז וניכוי		465
2. ראשי נזק מחוץ לתחום החפיפה		465
שער ב': תביעת התלויים		467
פרק א': מבוא		467
פרק ב': זכות התביעה של התלויים		469
1. כללי		469
2. הפסדי תלות מהם?		471
פרק ג': דרכי הגשת תביעת התלויים על-פי פקודת הנזיקין		473
פרק ד': הגדרת תלויים		475
פרק ה': מישור היחסים בין התלויים לבין העזבון		477
פרק ו': שיטת חישוב הפיצוי - שיטת הידות		481
פרק ז': הלכת הניכוי		485
פרק ח': היבלעותה של תביעת הבנים כיורשי העזבון בתקבולי המוסד לביטוח לאומי		487

פרק ט': זכות התלויים מוגבלת לנזק ממוני בלבד	491
פרק י': מעמד של חברי קיבוץ כתלויים	493
פרק י"א: ידועה בציבור	495
1. כללי - המובן המשפטי של הדיבור "בן זוג"	495
2. "ידועה בציבור" בגדר הגדרת "בן זוג"	495
פרק י"ב: התיישנות תביעת התלויים	497
פרק י"ג: אם חד-הורית וילדיה	499
שער ג': שיקולי בית-המשפט בקביעת הפיצויים לעזבון ולתלויים (אלמנה - ילדים ואחרים) ודוגמאות לפסיקת הפיצויים	503
פרק א': כללי	503
פרק ב': גיל ותקופת התמיכה בילדים	505
פרק ג': האם זכות התביעה של "ילד", מכוח סעיף 78 לפקודת הנזיקין, נתונה גם לילד שהוא בגיר ועצמאי, מבחינה כלכלית	509
פרק ד': סיכויי האלמנה להינשא כנימוק להפחתת התמיכה	511
1. כללי	511
2. נישואין מחדש בפועל - ביצוע הפחתה	511
3. השלכות נישואין שניים על היתומים מאם	512
פרק ה': גירושין אפשרי של בני הזוג כבסיס להפחתת הנזק	513
פרק ו': אובדן שירותי אב	515
פרק ז': תשלומים לקרן פנסיה - ניכויים	517
1. ניכוי תשלומים שקיבל הניזוק מקרן פנסיה	517
2. ניכויים של תגמולים החדשיים המשתלמים על-ידי הקרן	517
מהפיצויים	518
פרק ח': דוגמאות ותקדימים	521
חלק י"א: משולש היחסים המזיק, הניזוק ו"זכות החזרה"	
של צדדים שונים	531
שער א': זכות החזרה וזכות ההשבה - כללי	531
שער ב': זכות החזרה של המוסד לביטוח לאומי	533
פרק א': הדין	533
1. סעיף 82 לפקודת הנזיקין (נוסח חדש)	533
2. חוק הביטוח הלאומי, התשי"ד-1953	533
3. תקנות הביטוח הלאומי (היוון), התשל"ח-1978	537
פרק ב': מבוא	543
פרק ג': ניכוי רעיוני	545
פרק ד': תביעת שיבוב של המוסד לביטוח הלאומי - אין לחייבו בתוצאה של הליך בו לא היה צד	547

פרק ה': ניכוי חלקי - נפגע שסבל מנכויות שקדמו לתאונה..... 551
1. חישוב הניכוי מקום שביית-המשפט קבע את שיעור הנכות בגין מעשה העוולה - הלכת עמר..... 551
2. קביעת שיעור הניכוי כאשר בית-המשפט לא קבע את שיעור הנכות כתוצאה מן התאונה..... 552
3. המסלול הדיוני בדרך לקביעת שיעור הניכוי..... 554
פרק ו': הלכת הניכוי מניכוי..... 559
1. כללי..... 559
2. האם חלה הלכת ה"ניכוי מהניכוי" ביחס לקיצבת הזיקנה של המנוח..... 560
פרק ז': תביעה נגד מעביד..... 563
1. כללי..... 563
2. זכות השיבוב של המעביד לגבי הזכות לגימלה ולא קבלתה בפועל..... 563
3. היעדר זכות שיבוב נגד המעביד..... 563
פרק ח': דוגמאות ותקדימים..... 565
1. מהי הנפקות הקנויה לקיצור תוחלת חייו של נפגע, המקבל תגמולים מן המוסד לביטוח לאומי, על היקף השיפוי שזכאי לו המל"ל מכוח הסכם עם חברות הביטוח הנושאות באחריות לפצות את הנפגע בגין נזקיו בתאונה?..... 565
2. זכותו לפיצויים של נפגע בתאונת דרכים, אשר נהג ברכב בעת שנפגע, היא זכות לפי חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים ממש, ואין מדובר בזכות חוזית גרידא הנובעת מחוזה הביטוח..... 568
3. מטרתו של סעיף 328(ג) לחוק הביטוח הלאומי..... 570
4. זכות השיבוב של המוסד לביטוח לאומי מכוח הסכם או הוראה סטטוטורית - הערעור נדחה..... 572
5. הלכת אבו-סרייה..... 575
6. שיעור תגמולי המוסד לביטוח לאומי שיש לנכות מסכום הפיצוי הכולל שנפסק לחובת המזיק בנסיבות של קיצור תוחלת חיים - שינוי ההלכה - ניתוח ומסקנות..... 576
7. חישוב תוחלת סכום הגמלאות שבו עשוי המזיק לשאת, במועד שבו מתגבשת הפשרה עם הניזוק (המוסד לביטוח לאומי)..... 578
8. שיפוי המוסד לביטוח לאומי בגין קצבאות ששילם - הערעור התקבל בחלקו..... 579
9. מחלוקת שנגעה לשיעור גמלאות הביטוח הלאומי הצריכות בניכוי מסכום הפיצויים - הערעור התקבל בחלקו..... 581
10. זכות המוסד לביטוח לאומי לדרוש שיפוי בגין הלוואות עומדות לרכישת רכב מחברות הביטוח - הערעור נדחה..... 582

11. הנפקות הקנויה לקיצור תוחלת חייו של נפגע, המקבל תגמולים מן המוסד לביטוח לאומי, על היקף השיפוי שזכאי לו המוסד לביטוח לאומי מכוח הסכם עם חברות הביטוח הנושאות באחריות לפצות את הנפגע בגין נזקיו בתאונה - העיתירה התקבלה.....	587
12. העדפת האפשרות של ניכוי גמלאות לפי תקנות ההיוון.....	588
פרק ט': זקיפת פיצויים לחשבון הגמלה - סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי.....	593
1. הדין.....	593
2. כללי.....	593
2.1 מנגנון הפיצוי על-פי סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי.....	593
2.2 "הלכת אלמוהר".....	593
2.3 "הלכת המגן".....	594
3. דוגמאות ותקדימים.....	597
3.1 האם בדין המוסד הפעיל את זכות הזקיפה העומדת לו מכוח הוראת סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי והחל אותה על התובע?.....	597
3.2 האם רשאי היה המוסד לביטוח לאומי להפעיל כנגד התובעת את סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי, ולשלם לה ממועד זה קצבה חודשית בשיעור מופחת?.....	598
3.3 האם טענת קיצור תוחלת חיים שעמדה למזיק ביחס לניזוק עומדת לו גם בתביעה של המוסד לביטוח לאומי כאשר זה בא בנעליו, והאם יש לקזז סכומי פיצויים ששולמו לניזוק ישירות על-ידי המזיק מהסכום המשתלם למוסד לביטוח לאומי מידיו?.....	599
3.4 מהי שאלת אחריותו של המזיק כלפי הניזוק?.....	600
3.5 מהו שיעור ההכרה בנזקי הגוף של המשיב כתוצאה מתאונת עבודה שאירעה לו?.....	600
3.6 האם לתובע החובה, בנסיבות, לעשות שימוש בזכותו על-פי סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי, ולזקוף את הגמלאות המשולמות לנפגעת, על-חשבון הפיצויים ששולמו לה על-ידי המשיבה?.....	601
3.7 האם כאשר שולמו לניזוק חלק מהגמלאות על-פי סעיף 328 לחוק הביטוח הלאומי, לא נחסמת דרכו של המוסד לביטוח לאומי לקזז את היתרה מהניזוק על-פי סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי, שאם-לא-כן ייהנה הניזוק, ולו חלקית, בפיצוי כפול?.....	602
3.8 האם יש מקום לניכוי רעיוני של גמלאות מוסד לביטוח לאומי שעשויות היו להשתלם לתובע במסגרת ענף נכות כללית, או האם יש מקום להקפיא סכומים עד אשר ימצא התובע זכויותיו במוסד לביטוח לאומי?.....	603

3.9	האם התובע זכאי לשיפוי בגין כלל סוגי הגמלאות ששולמו ותשלומנה לנפגע או רק בגין חלקן והאם כחלק מחישוב השיפוי יש להתחשב בקיצור תוחלת חייו של הניזוק?.....	604
3.10	מהם השינויים שנעשו בהיקף הזכאות של הנפגע לאחר המועד שבו הסתיים הדיון בתביעת הנפגע מול הנתבעים מבחינת קצבת הניידות ומבחינת קצבת השירותים המיוחדים?.....	605
3.11	מהי חובת המוסד לביטוח לאומי להפעיל, בנסיבות מסויימות, את הוראת סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי ולזקוף על חשבון הגמלה המגיעה לנפגע סכום השווה ללא יותר מ- 75% מהסכום שקיבל הנפגע מהמבטחת כפיצויים בגין המקרה המהווה עילה לזכאות הנפגע לגמלה?.....	605
3.12	מהי חובת המוסד לביטוח לאומי ליישם, בנסיבות מסויימות, את הוראת סעיף 329 לחוק הביטוח הלאומי ולהפעיל את זכות הזקיפה העומדת לו, בהתחשב בהוראות ההסכם?.....	606
3.13	האם על התובע להשיב כספים למוסד לביטוח לאומי מאחר וקיבל כספים בגין קצבה שלא כדין?.....	607
3.14	האם זכאית התובעת לתשלום גמלאות נכות כללית מהנתבע, ולאילו תקופה?.....	608
פרק י': חלוקת פיצויים מצד שלישי - סעיף 330 לחוק הביטוח הלאומי.....		
1.	הדין.....	609
2.	כללי.....	609
3.	דרך בירור התביעה.....	610
4.	חשיבות מסירת הודעה למוסד לביטוח לאומי על הגשת תביעה בדואר רשום.....	610
5.	פשרה שאליה מגיע המוסד לביטוח לאומי עם המזיק.....	613
6.	אי-ידיעת המוסד לביטוח לאומי אודות התביעה.....	613
7.	דוגמאות ותקדימים.....	614
7.1	המערערת ביקשה להגיש בערעור מכתבים שנשלחו על-ידי בא-כוחה, בדואר רשום, למוסד לביטוח לאומי לצורך הוכחת זכאותה של המערערת ל- 25% מסכום הפיצויים - הערעור התקבל בחלקו.....	614
7.2	המערער עשה הסכם פשרה עם המזיק מחוץ לכותלי בית-המשפט - הערעור התקבל.....	617
7.3	קיום התנאים לפסיקת רבע מן הפיצויים.....	618
פרק י"א: תביעות נגד צד שלישי - אין המעביד חב לצד שלישי - סעיף 331 לחוק הביטוח הלאומי.....		
פרק י"ב: "קיצור תוחלת החיים" ותקנות ההיוון.....		
1.	"קיצור תוחלת החיים" ותקנות ההיוון (הלכת אבו סרייה).....	625

2.	הלכת אלחבאנין שביטלה את הלכת אבו-סרייה	625
3.	היוון תגמולי המל"ל לעתיד - לפי תקנות המל"ל או פרסומי הלשכה	627
	המרכזית לסטטיסטיקה	627
	פרק י"ג: מערכת היחסים המשולשת בין הזכאי לגמלה (המבוטח), המוסד לביטוח לאומי והצד השלישי - סמכות עניינית	629
	פרק י"ד: חילוץ נכויות בתביעת שיבוב	631
	פרק ט"ו: חובת המוסד לביטוח לאומי בצירוף חוות-דעת בתביעת שיבוב	641
	שער ג': זכות החזרה של קרנית	643
	פרק א': מבוא	643
	פרק ב': מהות הזכות לחזרה של קרנית	645
	פרק ג': זהות הפוגע - שקידה סבירה על איתורו	647
	פרק ד': נטל הוכחה מוטל על התובע	649
	פרק ה': הגבלת הזכאות לפיצויים	651
1.	הדין	651
2.	כללי	651
3.	"גרם במתכוון" - סעיף 7(1) לחוק הפיצויים	652
4.	סעיף 7(3) לחוק הפיצויים	653
5.	סעיף 7(5) לחוק הפיצויים	653
6.	היעדר ביטוח - סעיף 7(6) לחוק הפיצויים	654
7.	נהג בהיתר - סעיף 7א לחוק הפיצויים	654
	פרק ו': גמול והחזר הוצאות - סעיף 13א לחוק	657
	שער ד': זכות החזרה של מבטח על-פי פקודת הביטוח	659
	פרק א': כללי	659
	פרק ב': דוגמאות ותקדימים	661
	חלק י"ב: תשלום תכוף	665
	שער א': תשלום תכוף - הגדרה ומהות	665
	פרק א': הדין	665
	פרק ב': מהות ההליך	669
	פרק ג': התערבות בית-משפט של ערעור	671
	שער ב': סדרי הדין בבקשה לתשלום תכוף	673
	פרק א': הוצאות בגינן ייפסק התשלום התכוף	673
	פרק ב': הבקשה לתשלום תכוף	675
	פרק ג': דוגמאות ותקדימים	677
1.	ערעור על החלטה לתשלום תכוף - נדחה	677
2.	קבלת בקשה לתשלום תכוף ומינוי מומחים - רגל תותבת והתפתחות מחלת סכרת	677

3. קבלת בקשה לקביעת תשלום תכוף - נפסק 21,000 ש"ח - צורכי מחיה.....	677
4. בקשה לתשלום תכוף בעקבות נפילה במהלך ירידה מהאוטובוס - תשלום 20,000 ש"ח.....	678
5. בקשה לתשלום תכוף - זהות שווי הכנסות והוצאות - ש"ח.....	7,228 678
6. קבלת בקשה לתשלום תכוף - הוצאות ניתוח לקרע בכתף - תשלום 18,000 ש"ח.....	679
7. קבלת בקשה לתשלום תכוף - תשלום 5,000 ש"ח.....	679
8. שברים בראש, בעצם הבריח, בצלעות ובירך - בקשה לתשלום תכוף - תשלום 40,000 ש"ח.....	679
9. שברים מרובים - בקשה לתשלום תכוף עקב דריסה על-ידי טרקטור - תשלום 35,000 ש"ח.....	679
10. בקשה לתשלום תכוף - תשלום 18,000 ש"ח.....	680
11. בקשה לתשלום תכוף - תשלום 21,000 ש"ח.....	680
12. תשלום תכוף - בשל הפגיעה אושפז המשיב ולימים אף עבר תהליך שיקומי בבית-החולים לוויןשטיין.....	680
13. קבלת חלקית של בקשה לתשלום תכוף - הוצאות נסיעה וסיעוד - 30,000 ש"ח לתקופה של שישה חודשים.....	681
14. בקשה לתשלום תכוף - פגיעה רב מערכתית קשה.....	681
15. בקשה לתשלום תכוף - שתי מבטחות.....	682
16. תשלום תכוף - מלצרית.....	682
17. בקשה לתשלום תכוף - רכזת גיוס.....	683
18. כדי שנפגע בתאונת דרכים יהיה זכאי לתשלום תכוף, די בכך שבית-המשפט יסבור כי לכאורה הוא זכאי לפיצויים על-פי חוק פיצויים. גם לגבי שיעורו של התשלום התכוף אין בית-המשפט נכנס בשלב זה לעיקרון ולפרטיות של העובדות. די ב"לכאורה".....	683
19. בשקלול הדברים ולאור תשלומי המל"ל למבקש, אשר סכומם הנמוך (2,925 ש"ח) אינו מספיק לצרכי מחיה חיוניים ומתחייבים ואותם ניכיתי בקביעת שיעור התשלום, אני מעמידה את התשלום התכוף לתקופת עבר בת שישה חודשים טרם הבקשה ולמשך שישה חודשים ממועד הבקשה ואילך, בסך כולל של 85,000 ש"ח.....	683
20. התשלום התכוף מהווה תרופה זמנית שנועדה לפצות את הנפגע בגין הוצאות שכבר הוציא לצרכי ריפוי, ועל-מנת לספק לו את צרכי מחייתו, סיעודו וריפוי הדחופים עד לבירור תביעתו העיקרית.....	683

21.	ככל שמדובר בתשלום תכוף שהינו למעשה מעין מימון ביניים לסיפוק הצרכים טרם מתן פסק-דין, רק טבעי הוא שמי שישא בעלויות, הוא המבטח וזו היא כוונת המחוקק. זאת, גם אם בסופו-של-יום יימצא כי שולמו סכומים העולים על הנדרש ואזי, יופחתו אלה מהפיצוי.	684.....
22.	ההחלטה על תשלום תכוף באה לענות על צרכים מידיים של הנפגע, להקל עליו ולמנוע ממנו סבל מיותר עד להכרעה בתביעה העיקרית.	684.....
חלק י"ג: תשלומים עיתיים 685		
שער א': תשלומים עיתיים - הגדרה ומהות 685.....		
פרק א': הדין 685.....		
פרק ב': תשלומים עיתיים - מהות 687.....		
1.	כללי	687.....
2.	תשלום חד-פעמי אל מול תשלום עיתי	688.....
3.	יתרונות וחסרונות שיטת התשלום העיתי	690.....
4.	תשלום אחד או תשלומים עיתיים	691.....
5.	סעיף 6 לתקנות - הגדרת "תלויים"	692.....
שער ב': פסיקת הפיצויים העיתיים ושינויים 693.....		
פרק א': ההחלטה על פיצויים עיתיים ושינויה 693.....		
1.	כללי	693.....
2.	שהיית המערערת בקרב בני משפחתה לאורך כל ימיה - תשלום חד-פעמי או עיתי	693.....
3.	מתי תתאפשר הגדלת תשלומים עיתיים שנפסקו לניזוק בשל שינוי במצבו?	695.....
4.	האם בית-המשפט מוסמך לפסוק תשלומים עיתיים בתביעה לפי חוק הפיצויים, במקרים שאינם נזכרים מפורשות בחוק הפיצויים ובתקנות פיצויים לנפגעי תאונות דרכים?	696.....
5.	דיון נוסף בשאלה מהן הנסיבות שבהן תקום הצדקה לשינוי שיעורם של תשלומים עיתיים?	697.....
6.	האם רשלנות המשיבים גרמה רק למחצית הנזק שנגרם לילד?	698.....
7.	הסכמה בין הצדדים, אשר אושרה על-ידי בית-המשפט, באשר לנקיטה בדרך התשלום העיתי	700.....
פרק ב': פסיקת פיצויים לתלויים של נפגע שנפסקו לו פיצויים עיתיים ונפטר 703.....		